

Aprob,

Avocatul Poporului,

Renate Weber

RAPORT

privind vizita efectuată la Centrul de Reținere și Arestare Preventivă din cadrul
Inspectoratului de Poliție Județean Dolj

Sumar:

Prezentul raport, întocmit ca urmare a vizitei la Centrul de Reținere și Arestare Preventivă Dolj, este structurat pe trei capitole, după cum urmează:

1. Cadrul general și organizarea vizitei
2. Constatările rezultate din vizita efectuată
3. Recomandări

1. Cadrul general și organizarea vizitei

În temeiul art. 35 lit. a) și art. 39 alin. (3) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, la data de 18.03.2021 a fost efectuată o vizită la Centrul de Reținere și Arestare Preventivă (C.R.A.P.) din cadrul Inspectoratului de Poliție Județean (I.P.J.) Dolj, în vederea consolidării protecției persoanelor private de libertate împotriva torturii, a pedepselor și tratamentelor inumane sau degradante.

În contextul epidemiologic actual impus de pandemia de COVID-19, vizita a fost anunțată și a avut următoarele obiective: verificarea condițiilor de cazare, a respectării dreptului la convorbiri telefonice și comunicări on-line, asigurarea dreptului la asistență medicală și asistență psihologică, verificarea măsurilor întreprinse pentru prevenirea și combaterea efectelor pandemiei de COVID-19, precum și a altor aspecte cu relevanță pentru activitatea Mecanismului Național de Prevenire a Torturii în locurile de detenție.

Având în vedere condițiile speciale impuse de situația pandemică actuală și în scopul desfășurării vizitei în condiții de siguranță sanitară, membrii echipei de vizită au purtat echipament individual de protecție, iar interviurile cu personalul și persoanele private de libertate s-au desfășurat în condiții de siguranță, cu respectarea măsurilor de protecție și distanțare fizică.

La efectuarea vizitei au participat reprezentanții instituției Avocatul Poporului, jurist, psiholog, consilieri în cadrul Centrului zonal Craiova al Domeniului privind prevenirea torturii în locurile de detenție, medic colaborator și inspector reprezentant al O.N.G.-ului Organizația pentru Apărarea Drepturilor Omului-Filiala Regională Craiova.

2. Constatările rezultate din vizita efectuată

Centrul de Reținere și Arestare Preventivă este amenajat în clădirea Inspectoratului de Poliție Județean Dolj, la demisolul clădirii, în baza ordinului Ministerului Afacerilor Interne.

Centrul este organizat și funcționează cu respectarea dispozițiilor Legii nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, cu modificările și completările ulterioare, prevăzute de Legea nr. 169/2017, Hotărârii Guvernului nr. 157/2016 pentru aprobarea Regulamentului de aplicare a Legii nr. 254/2013, a Ordinului Ministrului Afacerilor Interne nr. 14/2018 pentru aprobarea Regulamentului privind organizarea și funcționarea centrelor de reținere și arestare preventivă, precum și a măsurilor necesare pentru siguranța acestora, proceduri, ordine și dispoziții subsecvente.

Reprezentanții echipei de vizită au purtat discuții prealabile cu conducerea unității de poliție, respectiv inspectorul șef adjunct al I.P.J. Dolj și șeful C.R.A.P., și cu o parte din personalul centrului,

referitoare la obiectivele vizitei și măsurile întreprinse pentru prevenirea și combaterea efectelor pandemiei COVID-19. Aceștia au manifestat disponibilitate pentru comunicare cu toți membrii echipei de vizită și au permis accesul atât la documentele solicitate, cât și la spațiile centrului, în conformitate cu prevederile legale.

Potrivit organigramei, activitatea C.R.A.P. Dolj era asigurată de 26 de agenți și un ofițer-șef centru, iar la data vizitei existau **6 funcții vacante (1 post șef schimb și 5 posturi escortă, pază și supraveghere)**.

Centrul avea o capacitate de 42 de locuri, la data efectuării vizitei fiind custodiate 38 de persoane private de libertate, dintre care două reținute, 35 arestate preventiv și o persoană condamnată, transferată de la Penitenciarul Craiova, la solicitarea Direcției de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism. Dintre acestea, 3 persoane private de libertate erau femei și 3 erau minori de sex masculin.

Din documentele prezentate de conducerea centrului a rezultat că în perioada 01.01.2021 - 18.03.2021 (data vizitei), în C.R.A.P. Dolj au fost încarcerate în total 105 persoane private de libertate (28 reținuți, 76 arestați preventiv și un condamnat), dintre care 15 minori (4 reținuți, 11 arestați preventiv), 6 femei (doouă reținute, 4 arestate preventiv) și 3 străini (arestați preventiv).

În funcție de numărul de zile de încarcerare, raportat la aceeași perioadă, erau custodiate până la 90 de zile - 27 de persoane private de libertate, peste 90 de zile - 8 persoane private de libertate, nefiind custodiate persoane vulnerabile, vârstnice sau cu dizabilități.

a) măsurile întreprinse în scopul protecției persoanelor reținute/arestate împotriva contaminării în perioada pandemiei COVID-19

Conducerea C.R.A.P. Dolj a prezentat documente din care a rezultat faptul că pe perioada stării de urgență și a stării de alertă s-au aplicat o serie de măsuri de prevenire și management a situației generate de epidemia de COVID-19.

La nivelul centrului, în vederea prevenirii oricăror situații de risc generate de răspândirea noului tip de coronavirus, au fost puse în aplicare măsurile dispuse de Inspectoratul General al Poliției Române (I.G.P.R.) – Serviciul coordonare centre de reținere și arestare preventivă (S.C.C.R.A.P.), în conformitate cu:

- Planul de măsuri al I.G.P.R. nr. 834194/18.03.2020 pentru aplicarea Anexei-1–Măsuri de primă urgență cu aplicabilitate directă–Domeniul Justiție din Decretul nr. 195/16.03.2020 privind instituirea stării de urgență pe teritoriul României, incidente activității de urmărire penală prevăzută la art. 43 din decret și custodierea persoanelor private de libertate în centrele de reținere și arestare preventivă;

- Planul de măsuri comun al I.G.P.R. și Direcției Medicale, nr. 833840/11.03.2020 și nr. 791328/12.03.2020;

- Planul de măsuri al I.P.J. Dolj nr. 208368/21.03.2020 pentru prevenirea îmbolnăvirii și răspândirii infecției cu COVID-19;
- Planul de măsuri al I.G.P.R. – S.C.C.R.A.P. nr. 834871/08.04.2020 privind desfășurarea în condiții de siguranță a activității de asistență psihologică pentru persoanele private de libertate custodiate;
- Planul de măsuri nr. 836075/15.05.2020 pentru aplicarea unor măsuri pentru prevenirea și combaterea efectelor pandemiei de COVID-19 în contextul ansamblului normativ vizând instituirea stării de alertă pe teritoriul României și Planul de Măsuri nr. 208368/18.05.2020 al I.P.J. Dolj pentru aplicarea unor măsuri pentru prevenirea și combaterea efectelor pandemiei de COVID-19 în contextul ansamblului normativ vizând instituirea stării de alertă pe teritoriul României.

A fost efectuată dezinsecția tuturor spațiilor centrului, a mijloacelor de transport folosite și a mijloacelor de imobilizare. Audierea persoanelor private de libertate de către magistrați (procurori și judecători) a avut loc prin prezentarea fizică la solicitarea instanței și prin videoconferință.

Toate persoanele încarcerate au fost verificate în listele cu persoane venite/predate/din zone cu risc epidemiologic.

În limita posibilităților, în primele 14 zile, persoanele private de libertate au fost cazate separat de celelalte persoane private de libertate aflate în centru, fiind stabilit și un circuit separat.

Pachetele cu alimente și articole de îmbrăcăminte primite la sediul poliției au fost dezinfectate înainte de a fi introduse în centru.

Pe perioada stării de alertă, vizitele au fost acordate cu dispozitiv de separare.

La nivelul C.R.A.P. Dolj, în condițiile art. 6 alin. (3) din O.M.A.I. 14/2018, s-a dispus amenajarea unei camere de deținere pentru primirea persoanelor private de libertate venite/predate/extrădate din zone cu risc epidemiologic pentru COVID-19 sau care anterior primirii în centru au intrat în contact direct cu persoane venite din zone cu risc epidemiologic pentru COVID-19/confirmate.

A fost efectuată dezinsecția tuturor spațiilor arestului, conform normelor legale aplicabile în domeniu, de către o firmă specializată.

Au fost respectate măsurile de igienă personală și colectivă, atât de către polițiști cât și de persoanele private de libertate (prelucrarea pe bază de semnătură a planurilor de măsuri și a ordonanțelor militare), a fost implicat atât personalul operativ al centrului, personalul medical, cât și persoanele private de libertate pentru înțelegerea consecințelor generate de răspândirea noului tip de coronavirus și a restricțiilor impuse de legislație (*ex.: a fost suspendat dreptul la vizită, dar în perioada stării de urgență a fost instituit dreptul de a primi pachete cu efecte personale și alimente, prin curier, la sediul poliției, suplimentarea dreptului la convorbiri telefonice*).

Din documentele prezentate de conducerea C.R.A.P. Dolj a rezultat că două persoane private de libertate au fost infectate cu virusul COVID-19, fiind imediat transferate la Spitalul Penitenciar Jilava. De

asemenea, au fost consemnate 4 cazuri de polițiști din cadrul Centrului care au fost infectați cu virusul COVID-19. Celelalte cazuri care au fost considerate suspecte de către personalul medical au fost testate, rezultatele fiind negative la detectarea virusului.

La data vizitei, două persoane de sex feminin erau izolate în camera de cazare, în urma deciziei Direcției de Sănătate Publică Dolj, ambele fiind contacți ai unei persoane confirmate, fără a avea simptome specifice, conform înștiințării primite de la conducerea C.R.A.P. Dolj.

Echipa de vizită a constatat că deși până la data vizitei au fost înregistrate câteva cazuri de infectări cu virusul COVID-19, atât la persoanele private de libertate, cât și la personalul angajat, nu au existat incidente deosebite.

Din verificarea documentelor prezentate, din interviurile cu persoanele private de libertate, cu conducerea centrului și cu o parte din personal, echipa de vizită a concluzionat că la nivelul C.R.A.P. Dolj a existat o permanentă colaborare între conducerea I.G.P.R, Direcția Medicală a Ministerului Afacerilor Interne și Centrul Medical Județean Dolj.

Au fost acordate la timp materialele de igienă personală și colectivă, atât persoanelor private de libertate, cât și personalului de serviciu.

Nu au fost impuse restricții severe asupra persoanelor private de libertate, a existat transparență în comunicarea cu privire la măsurile întreprinse pentru gestionarea cazurilor de infecție și pentru limitarea răspândirii virusului COVID-19.

b) condiții de cazare

Centrul de Reținere și Arestare Preventivă este amplasat în clădirea Inspectoratul de Poliție Județean Dolj, la demisol, unde sunt amenajate camerele de deținere. Accesul în centru se face atât din exteriorul, cât și din interiorul clădirii inspectoratului.

Secția de deținere dispunea de 16 camere de cazare cu câte 1, 2, 3, 7 și 8 paturi montate, cu o capacitate legală de 42 de locuri.

Repartizarea persoanelor private de libertate în camerele de deținere se realiza conform prevederilor art. 42 din Ordinul nr. 14/2018, cu respectarea criteriilor de separație, **cu o singură excepție, în care o persoană condamnată, venită din Penitenciarul Craiova, era cazată în aceeași cameră cu persoane arestate.**

Am vizitat o cameră de deținere liberă (camera nr. 10), amenajată pentru custodie, și câteva camere ocupate la data vizitei (camerele nr. 23, 25 și 26).

Camerele aveau dimensiuni diferite (de la 6,81 m² la 32,11 m²), **în camera nr. 23 nu era asigurat un spațiu de minim 4 m²/persoană, prevăzut de art. 1, alin. 3 din Anexa Ordinului Ministerului Justiției**

nr. 2772/C/2017 pentru aprobarea Normelor minime obligatorii privind condițiile minime de cazare a persoanelor private de libertate.

Fiind plasate la demisolul clădirii, unele camere dispuneau de luminat natural la un nivel scăzut, iar altele la un nivel acceptabil, fapt pentru care iluminatul artificial era folosit pe timpul zilei.

În unele camere vizitate (ex. camera 23) era asigurat doar iluminatul de veghe, lipsind cel artificial, deși exista instalația necesară asigurării iluminatului artificial. Echipa de vizită recomandă conducerii C.R.A.P. Dolj efectuarea demersurilor necesare pentru asigurarea iluminatului artificial în camerele de deținere în care nu este asigurat, conform prevederilor art. 12 alin. (2) din Ordinul Ministrului Afacerilor Interne nr. 14/2018 pentru aprobarea Regulamentului privind organizarea și funcționarea centrelor de reținere și arestare preventivă, precum și măsurile necesare pentru siguranța acestora: *„ Camerele de cazare și celelalte încăperi destinate persoanelor private de libertate trebuie să dispună de iluminat natural, de instalațiile necesare asigurării iluminatului artificial... ”.*

Din documentele prezentate am constatat că în cursul anului 2016 în centru au fost efectuate unele lucrări de investiții pentru îmbunătățirea condițiilor de deținere. Au fost achiziționate aparate TV, au fost puse în funcțiune aparatele de aer condiționat, au fost montate ferestre din tâmplărie PVC la camerele de deținere și au fost efectuate lucrări de zugrăvire și vopsire în spațiile centrului.

În camerele de cazare au fost amenajate grupuri sanitare (duș, wc, chiuvetă) cu instalații sanitare funcționale, **cu excepția camerei nr. 10, în care wc-ul era defect, iar grupul sanitar necesita igienizare. În câteva camere (10, 23), la grupurile sanitare nu era asigurată intimitatea persoanelor reținute/arestate, lipsind perdelele de protecție de la intrare.**

Încălzirea era asigurată prin centrala termică a inspectoratului, fiind instalate calorifere bine dimensionate în raport cu suprafața camerelor, iar apa rece și apa caldă erau asigurate permanent.

Ventilația în incinta camerelor de deținere era asigurată prin instalații de aer condiționat. Paturile și cazarmamentul erau în stare bună, **dar în camerele 23 și 25, hainele erau depozitate în genți sub paturi, iar în camera 25 grupul sanitar era ocupat cu genți și haine. În cele două camere era dezordine deoarece mobilierul era insuficient pentru păstrarea bunurilor/obiectelor personale.**

Echipa de vizită recomandă conducerii C.R.A.P. Dolj dotarea camerelor de cazare cu rafturi, conform prevederilor art. 12 alin. (4) și alin. (8) din Ordinul Ministrului Afacerilor Interne nr. 14/2018 pentru aprobarea Regulamentului privind organizarea și funcționarea centrelor de reținere și arestare preventivă, precum și măsurile necesare pentru siguranța acestora: *„ Camera de deținere trebuie dotată astfel încât să ofere persoanelor private de libertate condiții pentru dormit, servirea mesei, păstrarea bunurilor și*

obiectelor personale, în condițiile Regulamentului de aplicare a Legii; „Spațiile de depozitare a bunurilor și obiectelor personale din camera de deținere se pot amenaja sub forma unor etajere sau nișe în perete”.

În centru exista și o cameră de duș comună, cu opt dușuri, care de asemenea necesita igienizare, unele reparații la instalațiile sanitare, înlocuirea oglinzii din geam cu o oglindă din oțel inoxidabil sau din plastic dur (material compozit), cu proprietăți antivandalism, precum și unele dotări (paravane separatoare) pentru asigurarea intimității.

Persoanele custodiate aveau posibilitatea la nevoie să apeleze supraveghetorii prin sistemul de avertizare optic, acționat din interiorul camerei printr-un buton de alarmare.

În interiorul centrului erau amenajate: biroul șefului de centru, camera șefului de schimb, biroul echipei de escortă, spațiul pentru amprentarea și completarea dosarelor, biblioteca (clubul), cabinetul medical, oficiul pentru distribuirea hranei, magazia pentru depozitarea bunurilor persoanelor private de libertate, grupul sanitar pentru personal, curtea de plimbare etc.

Camera de vizite și camera de grefă erau amenajate în două încăperi amplasate în exteriorul arestului, la etajul superior al clădirii. Ambele camere erau dotate corespunzător, aveau dispozitive de separare, din PVC și cu sistem audio.

La camera de vizită erau necesare unele amenajări pentru respectarea confidențialității, ținând cont de faptul că la vizită exista posibilitatea de a participa mai multe persoane private de libertate în același timp, în conformitate cu prevederile art. 245 alin. (5) din Regulamentului de aplicare a Legii nr. 254/2013.

Echipa de vizită a constatat că nu era prevăzută cale de acces pentru persoanele cu dizabilități și nu era amenajată nicio cameră de cazare dotată cu facilități pentru persoanele private de libertate cu dizabilități, în conformitate cu prevederile art. 12, alin. (15) și (16) din Ordinul Ministrului Afacerilor Interne nr. 14/2018, în care se stipulează că „În fiecare centru vor fi prevăzute căi de acces pentru persoanele cu dizabilități”; „În cazul persoanelor private de libertate cu dizabilități vor fi prevăzute camere de cazare dotate corespunzător”. Chiar dacă la data vizitei în centru nu erau custodiate persoane cu dizabilități, **considerăm necesară amenajarea unei camere de cazare pentru această categorie de persoane.**

Centrul dispunea de 4 curți de plimbare, cu o suprafață totală de 76,72 m², acoperite parțial cu învelitoare transparentă, care permitea pătrunderea aerului și a luminii naturale, amenajate corespunzător pentru condiții meteo nefavorabile. **Accesul persoanelor private de libertate la curțile de plimbare se asigura pe o scară de lemn, care prezenta un grad avansat de uzură, necesitând reparații.** Persoanele

private de libertate aveau acces zilnic la curtea de plimbare, indiferent de condițiile meteorologice, și puteau desfășura exerciții fizice, spațiul fiind dotat cu spaliere, biciclete.

În centru există un sistem de supraveghere video, fiind montate camere pentru spațiile comune.

c) asigurarea hranei

Hrana persoanelor private de libertate era preparată la Penitenciarul Craiova, fiind transportată în recipiente de inox, cu autospeciala destinată transportului de alimente. Conducerea centrului transmitea zilnic situația de efective și hrana era distribuită persoanelor private de libertate de către personalul centrului desemnat pentru această activitate. În centru era amenajată o cameră (oficiu) pentru primirea și distribuirea hranei, dotată corespunzător cu masă, fișete pentru păstrarea veselei, chiuvetă cu blat din inox, frigider pentru păstrarea probelor de hrană. Existau frigidere pentru păstrarea alimentelor achiziționate de persoanele private de libertate sau primite de la familii. Echipa de vizită a verificat hrana primită pentru servire la masa de prânz și a constatat că aceasta era corespunzătoare din punct de vedere organoleptic.

La data efectuării vizitei existau prelevate probe alimentare, păstrate în frigiderul destinat acestui scop. În cazul în care, în urma consultului medical al persoanelor private de libertate, erau diagnosticate afecțiuni care necesitau un anumit tip de dietă (diabet zaharat, hipertensiune arterială etc.), medicul centrului recomanda regimul alimentar, iar acesta era adus la cunoștința conducerii C.R.A.P., care efectua demersuri în vederea asigurării normei adecvate de hrană.

La data vizitei în centru nu erau custodiate persoane cu indicație medicală de regim alimentar.

Persoanele private de libertate au menționat în timpul interviului că serveau masa în camerele de cazare și erau mulțumite de calitatea și cantitatea hranei primite.

Din verificarea Registrului pentru evidența persoanelor aflate în refuz de hrană a rezultat că în anul 2021, nu au fost consemnate cazuri de refuz.

d) asigurarea asistenței medicale

În cadrul centrului exista amenajat un cabinet medical dotat cu mobilier, aparatură medicală (tensiometru, stetoscop, glucometru, termometre etc.) și trusă medicală de urgență cu medicamente și materiale sanitare conform Anexei nr. 6 din Procedura PS-01-DM nr. 4273029/25.04.2016 privind activitatea medicală în centrele de rețineră și arestare preventivă, elaborată de Direcția Medicală din Ministerul Afacerilor Interne.

Asistența medicală pentru persoanele private de libertate custodiate în centru era asigurată de medici și asistenți medicali din cadrul Centrului Medical Județean Dolj al Ministerului Afacerilor Interne, prin rotație, conform unui program de activitate zilnic.

Centrul nu deținea Autorizație Sanitară de Funcționare, nefiind respectate prevederile Ordinului Ministrului Afacerilor Interne nr. 14/2018 pentru aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a centrelor de reținere și arestare preventivă precum și măsurile necesare pentru siguranța acestora, unde la art. 13, alin (8) se precizează că *„Centrul trebuie să dețină autorizație sanitară de funcționare și autorizație sanitară veterinară, eliberate de către Direcția Medicală a Ministerului Afacerilor Interne, în conformitate cu legislația în vigoare și cu prevederile prezentului regulament”*. Din documentele prezentate echipei de vizită a rezultat că au fost întreprinse demersuri către Direcția Medicală din cadrul Ministerului Afacerilor Interne, Serviciul Sănătate Publică, în vederea autorizării centrului, acestea nefiind finalizate până la data vizitei.

Consultațiile medicale se acordau în mod obligatoriu la introducerea în arest, conform prevederilor Legii nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, precum și la solicitarea persoanelor private de libertate sau ori de câte ori era necesar. Din interviurile desfășurate cu persoanele custodiate s-a reținut faptul că au fost consultate de medic la introducerea în arest.

Conform documentelor prezentate, examinarea medicală la introducerea în arest consta în efectuarea examenului clinic general al persoanei private de libertate, stabilirea diagnosticului clinic și a necesarului de îngrijiri și investigații medicale. Erau întocmite documentele medicale (fișa medicală, consimțământul informat, nota de constatare a mărcilor traumatiche etc.), conform prevederilor legale în vigoare. Echipa de vizită a constatat că existau întocmite fișe medicale pentru toate persoanele private de libertate custodiate în centru, iar consultațiile medicale erau consemnate atât în fișe, cât și în Registrul de consultații medicale curente. Registrele și documentele medicale erau înregistrate și completate în mod corespunzător, fiind păstrate la cabinetul medical în condiții de siguranță și confidențialitate. Au fost verificate fișele medicale și s-a constatat modul corect de întocmire și completare. La fișa medicală exista atașat formularul de consimțământ informat, semnat de către persoana privată de libertate, precum și Nota privind constatarea și consemnarea mărcilor traumatiche.

Consultațiile medicale de specialitate erau asigurate prin prezentarea persoanelor private de libertate la Spitalul Județean de Urgență Craiova. În anul 2021 au fost consemnate mai multe cazuri de prezentare a persoanelor private de libertate la consultații medicale de specialitate (psihiatrie, dermatologie, pneumologie etc.). Conform Registrului pentru evidența bolnavilor cronici, la data vizitei era custodiate și

persoane diagnosticate cu afecțiuni medicale cronice, care primeau tratament permanent, recomandat de medicii specialiști.

În anul 2021 a fost consemnată o singură internare în spital a unei persoane arestate preventiv, diagnosticată cu afecțiuni medicale cronice.

Referitor la decese, în anul 2021 a fost înregistrat un deces al unei persoane private de libertate încarcerată la C.R.A.P. Dolj, aflată în evidență cu afecțiuni medicale cronice. În cazul persoanei decedate au fost efectuate demersurile necesare, fiind anunțate Parchetul și Serviciul de Medicină Legală. Conform documentelor prezentate, decesul a survenit în urma unei afecțiuni cardiace acute.

Persoanele private de libertate aflate în custodia centrului beneficiau de tratament medicamentos în mod gratuit, în baza unei prescripții eliberate de medicii care asigurau asistența medicală sau de către alți medici specialiști. Medicamentele erau păstrate la cabinetul medical, în plicuri individualizate, în condiții corespunzătoare de siguranță. La data vizitei, mai multe persoane private de libertate primeau tratament medicamentos. Conform documentelor prezentate, medicamentele recomandate erau distribuite numai de către personalul medical, fiind astfel respectate prevederile Procedurii privind activitatea medicală în centrele de reținere și arestare preventivă PS-01-DM nr. 4273029/25.04.2016, elaborată de Direcția Medicală din Ministerul Afacerilor Interne.

Nu au existat cazuri de mărci traumatice constatate la persoanele încarcerate în centru în anul 2021, până la data vizitei.

e) acordarea asistenței psihologice

Activitatea desfășurată presupune acordarea asistenței psihologice primară persoanelor private de libertate aflate în centru. Conform art. 87, alin (1) din Regulamentul privind organizarea și funcționarea centrelor de reținere și arestare preventivă, precum și măsurile necesare pentru siguranța acestora, „*asistența psihologică acordată persoanei private de libertate are ca scop oferirea de sprijin calificat pentru asigurarea suportului psihologic în vederea adaptării la condițiile impuse de mediul privativ de libertate, prin identificarea și ameliorarea stărilor disfuncționale atunci când acestea sunt semnalate, pentru prevenirea apariției comportamentelor dezadaptative, precum și pentru soluționarea problemelor psihologice ale acesteia.*”

În cadrul centrului, asistența psihologică era asigurată de doi ofițeri psihologi, înscriși în Colegiul Psihologilor din România și deținători ai atestatului de liberă practică în specialitatea „Psihologie aplicată în domeniul securității naționale”. Aceștia au participat la diverse manifestări științifice și programe de formare continuă, în domeniul psihologiei, în conformitate cu art. 17 alin. d din Legea nr. 213/2004 privind

exercitarea profesiei de psiholog cu drept de liberă practică, înființarea, organizarea și funcționarea Colegiului Psihologilor din România „*psihologul cu drept de liberă practică are obligația să se preocupe de perfecționarea calificării profesionale*”.

Cabinetul psihologic din cadrul I.P.J. Dolj funcționa potrivit Avizului de funcționare nr. 14/18.12.2006, ca punct de lucru al Centrului de Psihosociologie al M.A.I., în specialitatea Psihologie aplicată în domeniul securității naționale. Activitatea de asistență psihologică primară oferită persoanelor aflate în arestul I.P.J. Dolj se desfășura în camera de acordare a dreptului la grefă și în zona destinată asistenței medicale.

În anul 2020, în centru au fost custodiate **29 de persoane minore, însă dintre acestea doar 10 minori au fost asistați psihologic.** Conform art. 117 alin. 2 din Legea nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, „*Pe timpul executării arestării preventive, minorului i se acordă asistență psihologică, în vederea diminuării efectelor negative ale privării de libertate asupra dezvoltării sale fizice, psihice sau morale*”. Introducerea unui minor în arest chiar și pentru 24 de ore are puternice efecte psihoemoționale asupra acestuia, iar prevederile legale în vigoare trebuie respectate cu celeritate, nu trebuie să existe încălcări ale dreptului acestora de a beneficia de asistență psihologică. **Recomandăm conducerii centrului și ofițerilor psihologi să abordeze cu prioritate situația minorilor în centru și să acorde asistență psihologică fiecărui minor.**

În anul 2020 au fost asistați psihologic și 9 adulți, la solicitarea ANA/CPECA Dolj, la solicitarea șefului centrului – un refuz de hrană, 4 consumatori de droguri autodeclarați, la solicitările persoanelor în cauză. Pentru fiecare beneficiar al activității de asistență psihologică primară au fost respectate prevederile Dispoziției 48/2019, asistența fiind realizată la solicitarea persoanei private de libertate sau a șefului C.R.A.P., după caz, în urma exprimării în scris a consimțământului informat al acestora/consimțământul informat al tutorelui/reprezentantului legal în cazul minorilor și cu emiterea documentelor de specialitate, respectiv a Notei de concluzii și recomandări înaintate șefului centrului și Fișele de evidență a activității de asistență psihologică desfășurată, documente aflate în gestiunea psihologului.

Cei patru consumatori de droguri au fost asistați psihologic la solicitarea A.N.A.-C.P.E.C.A. Dolj (3) și la solicitarea C.R.A.P. Dolj (1). A fost constatată adaptabilitatea la mediul privativ de libertate. Cei trei consumatori de droguri, recomandați de A.N.A.-C.P.E.C.A. Dolj au fost de acord să fie incluși în programul național de asistență psihologică și medicală pentru consumatorii de droguri. În situația persoanei consumatoare de droguri autodeclarate, transmise de C.R.A.P. Dolj, s-a recomandat implicarea A.N.A.-C.P.E.C.A. Dolj, în vederea acordării asistenței specializate, precum și realizarea unui consult medical de specialitate.

În cazul persoanei care a intrat în refuz de hrană în anul 2020 (o zi) s-a recomandat consult medical de specialitate în rețeaua M.A.I., acesta prezentând modificări la nivel cognitiv, afectiv și comportamental.

În perioada 01.01.2021 – 17.03.2021 **au fost custodiate 15 persoane minore private de libertate. Totuși, în anul 2021 nu au fost acordată asistență psihologică nici măcar o singură dată în centru.** Șeful centrului a făcut solicitări pentru acordarea asistenței psihologice la 3 minori, însă aceasta nu a fost concretizată. Șeful centrului a solicitat acordarea asistenței psihologice în data de 19.02.2021 pentru doi minori, iar până la momentul transferului acestora într-un alt centru, la data de 24.02.2021, aceștia nu au fost văzuți de către psiholog, aceștia motivând desfășurarea altor atribuții de serviciu. **Menționăm și faptul că acești 2 minori au intrat în centru în data de 11.02.2021, iar solicitarea a fost făcută mult mai târziu, în data de 19.** Șeful centrului a înaintat Compartimentului de psihologie o altă solicitare pentru acordarea asistenței psihologice pentru un alt minor, în data de 07.03.2021, însă acesta a fost asistat psihologic de-abia în ziua ulterioară vizitei reprezentanților instituției Avocatul Poporului, 19.03.2021, la aproape două săptămâni de la solicitare, conform documentelor transmise după efectuarea vizitei.

În anii 2020-2021 au existat doar 4 solicitări din partea persoanelor private de libertate pentru asistență psihologică, deși acestea erau înștiințate cu privire la dreptul lor la asistență psihologică, sub semnătură, prin Declarația întocmită cu ocazia introducerii în centru, în care sunt cuprinse drepturile, obligațiile și interdicțiile care le reveneau. În fiecare cameră exista un document care cuprindea drepturile de care puteau beneficia, printre care și asistența psihologică. **Recomandăm încurajarea accesării serviciilor psihologice de către persoanele custodiate, în vederea prevenirii apariției comportamentelor dezadaptative și facilitării adaptării la mediul carceral.**

f) interviuri cu persoanele arestate/reținute

Persoanele private de libertate intervievate au menționat că la introducerea în arest le-au fost prezentate drepturile și le sunt respectate drepturile legale (asistența juridică, asistența medicală, dreptul la convorbiri telefonice și comunicări on-line, la petiționare și corespondență, la plimbarea zilnică, de a primi vizite, de a primi bunuri și de a efectua cumpărături etc.). Au precizat că le-au fost acordate materialele pentru igiena personală și colectivă și au fost întreprinse măsuri suficiente pentru combaterea pandemiei actuale. Produsele igienico-sanitare erau distribuite lunar, pe bază de semnătură, la intrarea în arest sau la solicitarea persoanelor arestate.

g) respectarea dreptului la convorbiri telefonice și comunicări on-line

În sectorul de cazare exista un spațiu destinat acordării acestui drept, unde erau montate 4 telefoane, pentru convorbiri naționale și internaționale.

Evidența convorbirilor telefonice efectuate era înregistrată în format electronic.

Persoana privată de libertate solicita exercitarea dreptului la convorbiri telefonice prin cerere scrisă adresată șefului centrului, cu indicarea în cuprinsul acesteia a listei cu numele, prenumele, calitatea persoanelor și numerele de telefon corespondente, iar persoanele și numerele de telefon se putea înlocui la cerere. După aprobarea cererii, solicitantului i se emitea un ID și o parolă și putea efectua convorbiri telefonice în limita sumei de bani de care dispunea, de trei ori pe săptămână, câte 3 convorbiri telefonice cu durata totală de 30 de minute.

În cursul anului 2020 au fost înregistrate 10248 de cereri pentru convorbiri telefonice ale persoanelor private de libertate, existând și două cereri de acordare a unor convorbiri telefonice suplimentare, care au fost aprobate de șeful centrului.

Persoanele private de libertate intervievate în acest sens au menționat că cererile erau aprobate de șeful centrului, cu indicarea a maxim 10 persoane pe care le puteau apela pe perioada deținerii. Li se respecta confidențialitatea și durata convorbirilor, în conformitate cu prevederile art. 246 din Regulamentul de aplicare a Legii nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal. Persoanele intervievate erau mulțumite de modul în care li se respecta dreptul la convorbiri telefonice, nu au fost înregistrate plângeri sau reclamații, **exprimându-și nemulțumirea că nu aveau posibilitatea să comunice on-line.**

În conformitate cu prevederile art. 121 alin (1) și (2), Secțiunea a 8-a, Dreptul la comunicări on-line, din Ordinul Ministrului Afacerilor Interne nr. 14/2018, „Persoana privată de libertate aflată în centru are dreptul la comunicări on-line, o dată pe lună, în condițiile art. 253 din Regulamentul de aplicare a Legii” și „Pentru asigurarea exercitării dreptului la comunicări on-line, administrația centrului poate amenaja, în sectorul administrativ, spații dotate conform anexei nr. 1”. Membrii echipei de vizită recomandă conducerii C.R.A.P. Dolj să analizeze posibilitatea amenajării și dotării unui spațiu pentru respectarea dreptului la comunicări on-line, prevăzut și în Regulamentul de ordine interioară al centrului, la Secțiunea D - Drepturile persoanelor reținute sau arestate preventiv, lit. h) - Dreptul la comunicari on-line.

h) alte aspecte

În timpul vizitei au fost verificate mai multe registre întocmite privind evidențierea activităților desfășurate cu persoanele private de libertate constituite în condițiile art. 114 lit. c) din Legea nr. 254/2013 și în conformitate cu prevederile art. 68 alin. (1) din Ordinul Ministrului Afacerilor Interne nr. 14/2018. Registrele prevăzute erau completate etapizat și integral de către persoanele desemnate în acest sens prin fișa postului sau prin alte documente specifice întocmite la nivelul centrului, în conformitate cu prevederile din Anexa nr. 2 cu formularele utilizate în activitatea centrelor de reținere și arestare preventivă, din Ordinul nr. 14/2018.

Escortarea și transportul persoanelor private de libertate la instanțele de judecată și parchete se efectua cu 3 autoturisme și 4 autoutilitare, dotate corespunzător, ultima autoutilitară fiind achiziționată în luna decembrie 2020.

Având în vedere aspectele constatate, în temeiul art. 43 alin. (1) și art. 47 din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, **Avocatul Poporului**

RECOMANDĂ

**conducerii Centrului de Reținere și Arestare Preventivă
din cadrul Inspectoratului de Poliție Județean Dolj, să întreprindă măsurile legale care se
impun pentru:**

1. efectuarea demersurilor necesare pentru ocuparea funcțiilor vacante;
2. respectarea criteriilor de separație la repartizarea persoanelor private de libertate în camerele de deținere, în conformitate cu prevederile legale;
3. efectuarea amenajărilor în camera de vizită pentru respectarea confidențialității persoanelor private de libertate, în conformitate cu prevederile legale;
4. continuarea demersurilor în vederea obținerii Autorizației Sanitare de Funcționare;
5. analizarea posibilității amenajării și dotării unui spațiu pentru respectarea dreptului la comunicări on-line;
6. acordarea asistenței psihologice tuturor persoanelor minore custodiate în centru, conform prevederilor art. 117 alin. 2 din Legea nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal și încurajarea persoanelor custodiate în centru să solicite servicii de asistență psihologică pe perioada încarcerării;
7. asigurarea spațiului de minim 4 m²/persoană în toate camerele de detenție, prevăzut de art. 1, alin. 3 din Anexa Ordinului Ministerului Justiției nr. 2772/C/2017 pentru aprobarea Normelor minime obligatorii privind condițiile minime de cazare a persoanelor private de libertate;
8. efectuarea demersurilor necesare pentru asigurarea iluminatului artificial, în camerele de deținere în care acesta nu este asigurat corespunzător;
9. amenajarea unei căi de acces pentru persoanele cu dizabilități și a unei camere de cazare dotate cu facilități pentru acestea;

10. completarea mobilierului din camerele centrului cu rafturi, necesare pentru păstrarea bunurilor/obiectelor personale ale persoanelor private de libertate, conform prevederilor legale;
11. efectuarea operațiunilor de igienizare și de reparații a instalațiilor sanitare în grupurile unde au fost constatate deficiențe, precum și în camera de duș comună a centrului;
12. asigurarea intimității persoanelor reținute/arestate la utilizarea grupurilor sanitare din camerele de deținere, precum și în camera de duș comună;
13. înlocuirea sau repararea scării de lemn uzate care asigura accesul persoanelor private de libertate la curțile de plimbare.